

HR-2007-522-A – Rt-2007-431

INSTANS:	Norges Høyesterett – Dom.
DATO:	2007-03-19
DOKNR/PUBLISERT:	HR-2007-522-A – Rt-2007-431
STIKKORD:	(Stavangerdommen) Erstatningsrett. Vannskader i bolig etter stor nedbør.
SAMMENDRAG:	Saken gjaldt krav etter forurensningsloven § 24a om erstatning etter tilbakeslag i kommunal avløpsledning med vannskade på bolig som følge. Tilbakeslaget inntraff som en følge av kraftig regnvær. Høyesterett kom til at ansvarsfraskrivelse i vilkårene for tilknytning til vann- og avløpsnett medførte at kommunen var uten ansvar. Den aktuelle ansvarsbegrensning kunne ikke anses urimelig etter avtaleloven § 36 .
SAKSGANG:	Stavanger tingrett TSTAV-2005-3885 – Gulating lagmannsrett LG-2005-156650 - Høyesterett HR-2007-522-A, (sak nr. 2006/1335), sivil sak, anke.
PARTER:	If Skadeforsikring NUF (advokat Jørgen Svartebekk – til prøve) mot Stavanger kommune (advokat Guttorm Jakobsen – til prøve).
FORFATTER:	Stang Lund, Bruzelius, Endresen, Utgård, Lund.

Premisser

- (1) Dommer **Stang Lund**: Saken gjelder krav etter forurensningsloven § 24 a om erstatning etter tilbakeslag i kommunal avløpsledning med oversvømmelse til følge. Hovedspørsmålet er om en ansvarsfraskrivelse i vilkårene for tilknytning til vann- og avløpsnett medfører at kommunen er uten ansvar.
- (2) Rune Kvale kjøpte i 2001 eiendommen Jærgaten 62 i Stavanger. I 1999 var kjelleren bygget om til kjellerleilighet med blant annet nye avløpsledninger. Eiendommen har i lang tid vært tilknyttet det kommunale avløpsnett.
- (3) Den 29. juni 2003 regnet det kraftig i Stavanger. Avløpsledningen forbi eiendommen, som var dimensjonert for gjentakintervall for regnvær for 10 år, hadde ikke tilstrekkelig kapasitet til å ta unna vannet. Dette førte til tilbakeslag av avløpsvann i Jærgaten 62. Vann kom opp sluket på badet og rant inn i alle rom i kjelleren med vannskade til følge.
- (4) Huset var forsikret i If Skadeforsikring AB, nå If Skadeforsikring NUF (heretter If), som utbetalte 81 771 kroner for utbedring av skadene. Kvale dekket egenandel med 24 000 kroner. I tillegg tapte han leieinntekter, slik at hans samlede krav er 33 450 kroner. Det er ikke tvist om kravets størrelse.
- (5) If fremmet krav overfor Stavanger kommune, som 8. september 2004 avviste kravet. If og Kvale reiste 4. januar 2005 sak for Stavanger tingrett og krevde regress og erstatning. Kommunen bestred kravene. Stavanger tingrett avsa 13. september 2005 dom med slik domsslutning:
« 1. Stavanger kommune dømmes som regressansvarlig for If Skadeforsikring AB v/

generalagent Tom Mellby Eides utlegg og omkostninger til å betale kr 81.871,- – kroner åttientusenåttehundreogsyttien – med tillegg for morarente fra 17.08.2003 til betaling skjer.

2. Stavanger kommune dømmes som erstatningsansvarlig for Kvales egenandeler og avbruddstap til å betale ham kr 33.450,- – kroner trettitretusenfirehundreogfemti – med tillegg for morarente fra 17.08.2003 til betaling skjer.
3. Stavanger kommune pålegges å betale kr 30.000,- – kronertrettitusen – i saksomkostninger til If Skadeforsikring AB v/ generalagent Tom Mellby Eide med tillegg av rente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd fra 14 – fjorten – dager etter dommens forkynnelse til betaling skjer. »

(6)

I samsvar med partenes lovforståelse la retten til grunn at forurensningsloven § 24 a kan fravikes ved avtale. Retten fant imidlertid kommunens ansvarsfraskrivelse i vilkårene for tilknytning av anlegg til kommunens vann- og avløpsledninger fra 1984 klart urimelig, slik at den måtte settes til side i medhold av avtaleloven § 36 .

(7)

Stavanger kommune anket til Gulating lagmannsrett over tingrettens rettsanvendelse. Gulating lagmannsrett avsa 6. juni 2006 dom (LG-2005-156650) med slik domsslutning:

« 1. Stavanger kommune frifinnes.

2. Innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse betaler If skadeforsikring NUF kroner 63 640 – sekstitretusensekshundreogfjerdi – i saksomkostninger for tingrett og lagmannsrett til Stavanger kommune v/ ordføreren. »

(8)

Lagmannsretten fant at ansvarsfraskrivelsen kunne gjøres gjeldende ved oversvømmelse som følge av nedbør som overstiger de forutsetninger som er lagt til grunn ved dimensjonering av avløpsledninger. Dette medførte ikke en urimelig forskyvning av byrdene over på Kvale selv om han må betale forhøyd egenandel. Ved rimelighetsvurderingen kunne det ikke tillegges avgjørende vekt at Kvale ikke hadde fått tilsendt dokumentasjon hvor ansvarsfraskrivelsen framgikk. Han hadde selv all mulig grunn til å innhente de bestemmelser som regulerte ansvarsforholdet mellom kommunen og huseieren.

(9)

Rune Kvale og If Skadeforsikring NUF har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens rettsanvendelse.

(10)

Det er framlagt noen nye skriftlige bevis som jeg ikke finner grunn til å spesifisere. Bortsett fra spørsmålet om forurensningsloven § 24 a kan fravikes, står saken i samme stilling for Høyesterett som for tingretten og lagmannsretten.

(11)

Rune Kvale og If Skadeforsikring NUF har for Høyesterett i hovedsak anført:

(12)

Som ny anførsel for Høyesterett gjøres gjeldende at forurensningsloven § 24 a må forstås slik at bestemmelsen er ufravikelig. Av annet punktum framgår at §§ 57-61 får tilsvarende anvendelse. Det er imidlertid ikke vist til § 53 som bestemmer at kapittel 8 om erstatning for forurensningskade kan fravikes ved kontrakt. Spørsmålet er ikke behandlet i lovforarbeidene. Reelle hensyn tilsier at

bestemmelsen ikke skal kunne fravikes ved avtale. Det er tilknytningsplikt, kommunen er i en monopolsituasjon og en ansvarsfraskrivelse gir en uheldig samfunnsøkonomisk løsning.

(13)

Ansvarsfraskrivelsen i vilkårene for tilknytning til Stavanger kommunes vann- og avløpsledninger fra 1984 er uansett ikke vedtatt av Kvale. Det følger av rettspraksis at generelle vilkår for offentlige tjenesteytelser må gjøres kjent for brukerne for å bli bindende. Dette underbygges blant annet av avtalerettslige regler om når standardkontrakter blir bindende. Det avgjørende er at underretning om vilkårene gis, ikke at mottakeren leser disse. Utviklingen av ufravelige regler om forbrukervern skjerper kravet til underretning. Forbrukerne skal få et varsel om ansvarsfraskrivelsen, slik at de kan sikre seg gjennom å tegne en forsikring eller treffe skadeforebyggende tiltak.

(14)

Vilkårene ble ikke sendt ut til de hustander som da var tilknyttet avløpsnett. Kunngjøringen i Stavanger Aftenblad i november 1984 rettet seg mot rørleggermestre og VVS konsulenter. I tillegg har kommunen informert om vilkårene ved nyoppføring av bolig eller ved påbygg/tilbygg, men ikke ved søknad om bruksendring av bolig. Dette er ikke tilstrekkelig i forhold til Kvale.

(15)

Subsidiært anføres at ansvarsfraskrivelsen må settes til side etter avtaleloven § 36 fordi den vesentlig forrykker forholdet mellom partene. Av betydning er også her tilknytningsplikten, kommunens monopol, og at ansvarsfraskrivelse i dette tilfellet gir en uheldig samfunnsmessig løsning. Vilkåret er utformet slik at Stavanger kommune får avgjørelsesmyndighet med hensyn til kommunens erstatningsansvar ved at dimensjoneringen av ledningsnett blir avgjørende. Urimeligheten er særlig klart til stede om vilkårene får anvendelse uansett når en eiendom er blitt tilknyttet vann- og avløpsnett.

(16)

Rune Kvale og If Skadeforsikring NUF har nedlagt slik påstand:

- « 1. Stavanger tingretts dom av 13. september 2005 stadfestes.
- 2. If Skadeforsikring NUF tilkjennes saksomkostninger for lagmannsrett og Høyesterett med tillegg av rente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd fra 14 – fjorten – dager etter dommens forkynnelse til betaling skjer. »

(17)

Stavanger kommune har for Høyesterett i hovedsak anført:

(18)

Lagmannsrettens resultat er riktig, og ankemotparten kan i det vesentlige slutte seg til lagmannsrettens begrunnelse.

(19)

Forurensningsloven § 24 a er en videreføring av vassdragsloven § 47 nr. 2. Denne bestemmelse har blitt praktisert og forstått slik at den ikke medfører ansvar for force majeure eller ved ekstraordinær nedbør. Stavanger kommunes vilkår for tilknytning til vann- og avløpsnett avviker ikke i særlig grad fra det som følger av forurensningsloven § 24 a .

(20)

Det er uomtvistet at nedbøren 29. juni 2003 var av et slikt omfang at den ble omfattet av ansvarsfraskrivelsen. Da sluket ligger ca. 103 cm over den kommunale avløpsledning, må nedbøren ha vært vesentlig større enn det ledningsnett er dimensjonert for. Skaden ville ikke inntruffet uten at dette var tilfellet. Det bestrides ikke at tilbakeslag av avløpsvann er årsaken til vannskaden.

- (21) Den nye anførselen om at forurensningsloven § 24 a ikke kan fravikes ved avtale, kan ikke føre fram. Utgangspunktet er avtalefrihet. I tillegg kommer at den tidligere vassdragslov § 47 nr. 2 i praksis ble ansett for å være fravikelig. For tingretten og lagmannsretten var partene enige om at bestemmelsen kunne fravikes ved avtale. Den manglende henvisning til forurensningsloven § 53 er uten betydning. Det måtte i alle fall gått klart fram av forarbeidene at § 24 a ikke kunne fravikes i vilkårene for tilknytning til kommunale avløpsanlegg.
- (22) Det stilles ikke noe krav om særskilt kunngjøring eller vedtakelse av vilkårene for tilknytning for at eier skal være bundet. En abonnent har ingen mulighet til å påvirke standardvilkårene og kan på grunn av tilknytningsplikten heller ikke nekte å motta ytelsene. Ingeniørvesenet i Stavanger orienterte i februar 1969 « byens huseiere » om det regelverk som trådte i kraft 1. juli 1957, hvor det var inntatt en tilsvarende ansvarsfraskrivelse. Både rettspraksis og juridisk teori peker klart i retning av at en klausul om ansvarsfrihet for kommunen kan gjøres gjeldende uavhengig av om den er gjort kjent for Kvale.
- (23) Det er heller ikke grunnlag for å sette ansvarsfraskrivelsen til side etter avtaleloven § 36 . Ansvarsfraskrivelsen ligger svært tett opp til en naturlig forståelse av forurensningsloven § 24 a basert på praksis og teori vedrørende vassdragsloven § 47 nr. 2.
- (24) Ansvarsfraskrivelsen innebærer en rimelig og fornuftig avgrensning av kommunens ansvar i forhold til abonnentene. Det er ingen fraskrivelse av hovedforpliktelsen om at kommunen er ansvarlig for tilbakeslag som følge av stopp i hovedkloakken. Eksempelvis utbetalte kommunen erstatning til denne grunneier i 2002 da det var tilbakeslag av avløpsvann. Ansvarsfraskrivelsen innebærer ingen reell uthuling av virkeområdet for forurensningsloven § 24 a .
- (25) Den aktuelle avløpsledning i Jærgaten er dimensjonert i henhold til gjeldende dimensjonskriterier, og ansvarsfraskrivelsen er i samsvar med bransjepraksis. Eierne har adgang til å forsikre seg mot slike skader, og de kan også iverksette tiltak for å avbøte skader ved tilbakeslag.
- (26) Stavanger kommune har nedlagt slik påstand:
« 1. Lagmannsrettens dom stadfestes.
2. Ankemotparten tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer. »
- (27) **Jeg finner at anken ikke kan føre fram.**
- (28) Saken gjelder anvendelse av punkt 8 i vilkårene for tilknytning til Stavanger kommunes vann- og/eller avløpsledninger, som bestemmer at kommunen er uten ansvar for oversvømmelse etter nedbør som overstiger de forutsetninger som er lagt til grunn ved dimensjonering av kommunale avløpsledninger. Det første spørsmål er om forurensningsloven § 24 a om ansvar for avløpsanlegg kan fravikes. I tilfelle bestemmelsen kan fravikes, har de ankende parter gjort gjeldende at avtale om å begrense ansvaret ikke er inngått. Subsidiært anføres at ansvarsfraskrivelsen kan settes til side etter avtaleloven § 36 da den vil virke urimelig.
- (29)

Ved vedtakelse av lov om vassdrag og grunnvann 24. november 2000 ble ny § 24 a om særlige erstatningsregler for avløpsanlegg tilføyd forurensningsloven:

« Anleggseieren er ansvarlig uten hensyn til skyld for skade som et avløpsanlegg volder fordi kapasiteten ikke strekker til eller fordi vedlikeholdet har vært utilstrekkelig. § 57 - § 61 gjelder tilsvarende. »

(30)

Bestemmelsen trer i stedet for vassdragsloven av 1940 § 47 nr. 2 om eierens erstatningsansvar og delvis for § 115 nr. 2 om vedlikehold og ansvar. Den trådte i kraft 1. januar 2001.

(31)

I NOU 1994:12 om lov om vassdrag og grunnvann foreslo lovutvalget en generell bestemmelse om objektivt ansvar for skade som skyldes avløpsledninger. Utvalget viste til at kommuner eier og driver de fleste avløpsanlegg og normalt kan utligne merutgiftene ved slikt ansvar gjennom kloakkavgift, og forsikre seg mot erstatningsansvar. Utvalget pekte også på de preventive hensyn, som her begrunner ansvar. Jeg viser til side 262.

(32)

I departementets forslag til ny § 24 a i Ot.prp.nr.39 (1998-1999) om lov om vassdrag og grunnvann ble det objektive ansvar begrenset til skade fra avløpsanlegg. Anleggseiers objektive ansvar omfatter skader som skyldes oversvømmelse eller lekkasje på grunn av utilstrekkelig kapasitet eller vedlikehold, også om andre enn anleggseier utfører tiltak som øker avrenningen utover kapasiteten. Bestemmelsen gjelder ikke for andre skadeårsaker. Jeg viser til proposisjonen side 374.

(33)

Paragraf 24 a annet punktum bestemmer at §§ 57-61 gjelder tilsvarende. Det er i proposisjonen vist til at §§ 62-64 neppe har praktisk betydning for avløpsanlegg. § 53 er ikke omtalt i forbindelse med § 24 a, jf. proposisjonen side 374 annen spalte.

(34)

Det følger av § 53 første ledd at plikten til å betale erstatning for forurensningsskader etter kapittel 8 gjelder om ansvarsspørsmålet ikke er særskilt regulert i annen lovgivning « eller i kontrakt ». De ankende parter har anført at den manglende henvisning i § 24 a til § 53 første ledd må bety at § 24 a ikke kan fravikes ved avtale.

(35)

Jeg bemerker at forarbeidene ikke omtaler spørsmålet om § 24 a skal kunne fravikes. Vassdragsloven av 1940 § 47 nr. 2 ble forstått slik at bestemmelsen kunne fravikes, jf. Ross: Vannforsyning og vannanløp 1977 side 342-344 med henvisning til praksis. Utover i 1950-årene fikk mange kommuner bestemmelser om begrensnig av ansvaret etter vassdragsloven av 1940 § 47 nr. 2 og § 115 nr. 2. Dette gjaldt også for Stavanger kommune, som brukte Oslos reglement for tilknytning til vann og kloakk med ansvarsfraskrivelse som forbilde til reglementet fra 1956. Hvis meningen hadde vært å sette til side gjeldende bestemmelser om ansvarsbegrensning i reglementer i mange kommuner, måtte etter min mening lovforarbeidene ta uttrykkelig stilling til spørsmålet om ny § 24 a skulle være ufravikelig.

(36)

Jeg går nå over til å behandle spørsmålet om ansvarsbegrensningen i punkt 8 er bindende for Kvale. Punkt 8 tredje avsnitt bestemmer av kommunen er uten ansvar:

« For oversvømmelse som følge av nedbør som overstiger de forutsetninger som er lagt til grunn ved dimensjonering av avløpsledninger. »

(37)

Stavanger kommune har fra 1904 hatt reglement for tilknytning til offentlig vannverk og avløp til offentlig kloakk. I februar 1956 ble som nevnt tilsvarende reglement som allerede var innført i Oslo, også vedtatt for Stavanger. § 10 punkt 3 annet ledd i reglementet bestemte:

« Kommunen er også uten ansvar for skader og ulemper i en eiendom ved oversvømmelse som følge av ekstraordinære regnskyll eller på grunn av at avløpet hemmes av høyvann i fjord, elv eller bekk, uansett om vannet da trenger inn gjennom ledninger, vegger eller åpninger. »

(38)

Fram til 1964 ble det tinglyst erklæringer på tilknyttede eiendommer som inneholdt en uttrykkelig vedtakelse av kommunens vann- og kloakkreglement for eiere av eiendommen. Erklæringen inneholdt i punkt 7 samme tekst som i reglementet § 10 punkt 3 annet ledd.

(39)

Ingeniørvesenet i Stavanger kommune underrettet 27. februar 1969 byens huseiere om at innredning av kjellere krevde tillatelse av bygningsrådet, og at avløpsåpninger for spillvann samt overvann ikke uten dispensasjon må anbringes lavere enn gatenivå. Det ble også vist til at vannverkets reglement var vedtatt av Stavanger formannskap og trådte i kraft 1. juli 1957. Huseiere som hadde avløp i strid med vannverksreglementet, måtte sikre kjellerne med kulesluk eller tilbakeslagsventil eller avløpet gjenstøpes eller blendes på annen måte.

(40)

Vilkårene for tilknytning gjeldende fra 1984, har ikke bestemmelser om vedtakelse og tinglysning. I Stavanger Aftenblad ble nytt sanitærreglement for Stavanger kommune kunngjort i november 1984 i melding til rørleggermestere og VVS-konsulenter. Det er opplyst at kommunen informerte om vilkårene ved nyoppføring av bolig eller ved påbygg/tilbygg til bolig, men ikke ved søknad om bruksendring.

(41)

De ankende parter har anført at kommunens ansvarsfraskrivelse ikke gjelder da den verken er kunngjort, tilsendt eller på annen måte gjort tilgjengelig for eieren av Jærgaten 62. Selv om en eier av tilknyttet eiendom rent generelt går ut fra at det finnes bestemmelser om tilknytning til og bruk av offentlig avløpsledninger, innebærer ikke dette at en ansvarsfraskrivelse i dette tilfellet kan anses vedtatt.

(42)

Ved avgjørelse av spørsmålet om ansvarsbegrensningen i vilkårene for tilknytning til avløpsnett gjelder for eieren av Jærgaten 62, tar jeg utgangspunkt i Høyesteretts dom i Rt-1933-66 . Denne sak gjaldt krav om erstatning for feil i telegram. En bestemmelse om ansvarsfrihet for staten i reglement 1. juli 1909 om innlands telegramveksling, som var utlagt på alle telegrafstasjoner, ble ansett bindende for avsender og mottaker. Det var uten betydning at reglementet ikke var kunngjort i Lovtidende, og at sender og mottaker ikke var klar over ansvarsfraskrivelsen. I Rt-1964-838 ble kraftforsyningens alminnelige ansvarsfraskrivelse i betingelsene for levering av elektrisitet § 14 anvendt selv om abonnenten ikke visste om bestemmelsen. Høyesterett fant det tilstrekkelig at abonnenten måtte vite at det forelå bestemmelser om forholdet mellom strømleverandør og abonnent.

(43)

Jeg ser det slik at Kvale som eier av Jærgaten 62, i likhet med Stavangers øvrige huseiere måtte være klar over at det forelå kommunale bestemmelser om tilknytning til og bruk av offentlige avløpsledninger. Det har i lang tid vært tilknytningsplikt til det kommunale vann- og avløpsnett i Stavanger kommune. Vilkaene tilpasses ikke den enkelte eiers behov og ønsker. Dersom Kvale

ønsket å gjøre seg kjent med vilkårene for tilknytning, kunne disse fås ved henvendelse til kommunen. Bestemmelsene om ansvarsbegrensning i punkt 8 må etter dette gjelde for Jærgaten 62. Jeg tilføyer at kommunale bestemmelser om tilknytning til offentlige avløpsledninger ikke kan sammenliknes med standardkontrakter og avtaler mellom private.

(44)

Subsidiært har de ankende parter anført at ansvarsbegrensningen må settes til side som urimelig etter avtaleloven § 36 . Til underbygging av dette er det blant annet vist til at hensynet til forbrukervern tilsier avtalesensur av en monopolists standardiserte avtalevilkår.

(45)

Etter avtaleloven § 36 kan en avtale helt eller delvis settes til side eller endres dersom det ville virke urimelig eller være i strid med god forretningsskikk å gjøre den gjeldende. I annet ledd er det vist til at det ved avgjørelsen skal tas hensyn ikke bare til avtalens innhold, partenes stilling og forholdene ved avtalens inngåelse, men også til senere inntrådte forhold og omstendighetene for øvrig. Det følger av forarbeider og rettspraksis at lemping etter § 36 bare unntaksvis kan finne sted. Det er virkningen for den konkrete avtale domstolene skal ta stilling til.

(46)

Ansvarsbegrensningen i punkt 8 gjelder fordelingen av risiko og ansvar ved tilbakeslag av avløpsvann fra kommunal ledning. Kommunen har etter forurensningsloven § 24 a i utgangspunktet objektivt ansvar for slike hendelser. Det er opplyst at krav på erstatning godtas når avløpsledning som følge av utbygging ikke lenger har tilstrekkelig kapasitet eller det er feil ved nettet. Erstatning for skader ved tilbakeslag har vært utbetalt i mange tilfeller. Eksempelvis fikk eieren av Jærgaten 62 i 2002 erstatning for oversvømmelse som følge av tilbakeslag på grunn av feil ved avløpsnettet.

(47)

Ansvarsbegrensningen kommer til anvendelse når Stavangerområdet blir utsatt for større nedbørmengder. Krav om erstatning for skade ved tilbakeslag som følge av nedbør som overstiger de forutsetninger som er lagt til grunn ved dimensjonering av avløpsledninger, har vært avslått i noen få tilfeller. Det er ikke anført at avløpsledningen forbi Jærgaten 62 har for liten kapasitet i forhold til gjeldende krav til dimensjonering.

(48)

Ved spørsmål om anvendelse av § 36 er det for meg vesentlig at Stavanger kommune eier og forvalter et ledningsnett for avløp for ca. 35 000 tilknyttede eiendommer av ulike slag. Utgiftene til anlegg, drift og vedlikehold dekkes av kommunen. Etter forurensningsloven § 25 kan kommunen kreve full dekning av kostnadene gjennom innkreving av kloakkavgift etter lov om kommunale vass- og kloakkavgifter.

(49)

Innen rammen av lov og forskrifter bestemmer kommunen vilkårene for tilknytning til anlegget og fordeler risiko og ansvar mellom kommunen og brukerne. Kommunen har, som mange andre kommuner, bestemt at skader ved oversvømmelse som følge av nedbør som overstiger dimensjoneringen av avløpsledningene, ikke skal medføre ansvar for kommunen. Denne ansvarsbegrensning må ses i sammenheng med abonnentenes mulighet til å forsikre seg mot slike skader. Den enkelte abonnent har best oversikt over hvilke skader en oversvømmelse kan medføre i kjelleren og kan sørge for forsikringsdekning og tiltak for å avverge eller begrense skaden. I denne saken har eieren nettopp sørget for slik forsikring og skal bare dekke egenandelen.

(50)

Avslutningsvis tilføyes at forbrukervern og sensur av urimelige avtalevilkår mellom forbruker og næringsdrivende og mellom næringsdrivende, har mindre plass i de tilfeller fellesoppgaver ivaretas av en kommune eller andre og utgiftene fordeles mellom, og dekkes av, de tilknyttede eiendommer

eller deltakere. Spesielt må dette gjelde når begge parter har kontraheringsplikt etter lov eller forskrift. Innen rammen av lov og forskrift må kommunen ha adgang til å bestemme dimensjoneringen og utførelsen av vann- og avløpsnett og fordele risiko og ansvar mellom fellesskapet og den enkelte. Så lenge slike bestemmelser er basert på et saklig og forsvarlig skjønn, og fellesskapet drives på selvkostbasis, skal det mye til for at en eller noen få eiere av tilknyttede eiendommer ved hjelp av avtaleloven § 36 kan få omfordelt rettigheter og byrder i fellesskapet.

(51)

Etter min mening må det være hevet over tvil at den aktuelle ansvarsbegrensning ikke kan anses urimelig etter avtaleloven § 36 .

(52)

Anken har ikke ført fram, og lagmannsrettens dom må stadfestes. Saken har ikke budt på tvil. Ankemotparten må tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett etter tvistemålsloven § 180 første ledd. Det er krevd 195.000 kroner. Nødvendige omkostninger settes til 145.000, hvorav utgifter utgjør 5 000 kroner, jf. tvistemålsloven § 176 første ledd.

(53)

Jeg har forstått partene slik at Rune Kvale ikke skal pålegges å betale saksomkostninger.

(54)

Jeg stemmer for denne dom:

1. Lagmannsrettens dom stadfestes.
2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler If Skadeforsikring NUF til Stavanger kommune 145.000 – etthundreogførtifemtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.

(55)

Dommer **Bruzelius**: Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(56)

Dommer **Endresen**: Likeså.

(57)

Dommar **Utgård**: Det same.

(58)

Dommer **Lund**: Likeså.

(59)

Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

dom:

1. Lagmannsrettens dom stadfestes.
2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler If Skadeforsikring NUF til Stavanger kommune 145.000 – etthundreogførtifemtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.

Sist oppdatert 8. mai 2013